

Oxelbergsskolans likabehandlingsplan och årlig plan mot diskriminering, trakasserier och
kränkande behandling
2016-2017

Cecilia Björnekull Design 2009

→ www.norrkoping.se

Innehåll

1. Inledning	3
1:1 Vision	3
1:2 Oxelbergsskolan	3
1:3 Delaktighet och förankring av planen	3
1:4 Lagtext och styrdokument.....	4
1:5 Årshjul för trygghetsarbetet på Oxelbergsskolan	6
2. Definitioner.....	7
2:1 Diskriminering	7
2:2 Trakasserier och kränkande behandling	7
2:3 Repressalier	8
2:4 Befogade tillsägelser	8
3. Främjande, förebyggande och åtgärdande arbete	8
3:1.....	8
4. Oxelbergsskolans kartläggning och nulägesbeskrivning	10
4:1 Resultat och utvärdering av det främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet	10
4:2 Utvärdering av mål för läsåret 2015/2016.....	13
5. Mål för läsåret 2016/2017	14
6. Fritidshemmet	15
6:1 Mål och konkreta åtgärder för läsåret 2016-2017	15
7. Handlingsplan vid akuta ärenden gällande diskriminering, trakasserier och kränkande behandling	16
7:1 Riktlinje för dokumentation	16
7:2 Dokumentation när trygghetsteamet mottagit ett ärende.....	17
7:3 Riktlinje för uppföljning.....	18
7:4 Riktlinje för avslut.....	18
8. Förslag på vidare läsning	19

1. Inledning

Oxelbergsskolans likabehandlingsplan och årliga plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling handlar om skolans och fritidshemmets verksamhetsarbete för alla elevers lika värde och att ingen utsätts för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling. En bra samverkan med föräldrar och barn är en förutsättning för att arbetet blir lyckosamt.

Syftet med vår årliga plan är att tydliggöra vårt arbete med att förebygga och förhindra all form av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Ett centralt uppdrag i skolan är att främja likabehandling och främja alla elevers utveckling och lärande samt förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som vårt samhälle vilar på, jmf. 1 kap 4 § skollagen (2010:800).

Planen omfattar Oxelbergsskolan från Förskoleklass till och med årskurs 6, fritidshemmet samt Paviljongen som är en kommungemensam resursgrupp. Ansvarig för åtgärdande arbete på skolan är rektor Eva-Marie Forsberg.

1:1 Vision

Hos oss får eleverna känna trygghet och glädje. Här utmanas eleverna att nå nya kunskaper och hela tiden öka sitt lärande. Vi arbetar aktivt för att möta varje elev utifrån sina förutsättningar och de får stegvis ta ansvar för sitt eget lärande.

Här möter eleverna engagerade, kunniga och professionella pedagoger, som arbetar utifrån aktuell forskning och beprövad erfarenhet.

Vi har nära till både natur och kultur vilket vi utnyttjar i vår verksamhet. Du hittar oss i hjärtat av Oxelbergen. Vi ser fram emot att möta just ditt barn.

1:2 Oxelbergsskolan

Vår skola är en F-6 skola med sju åldershomogena klasser och ett fritidshem med två avdelningar. På skolan har vi en kommungemensam resursgrupp för barn med funktionsnedsättning inom autismspektrumet. Eleverna i den kommungemensamma gruppen har en klasstillhörighet och är med klassen på vissa lektioner.

Läsåret 16/17 har vi ca 200 elever på skolan och på fritidshemmet har vi ca 110 elever inskrivna. Vi som arbetar på skolan är drygt 35 personer (förskollärare, barnskötare, lärare, fritidspedagoger, vaktmästare, skolsköterska, skolkurator, elevassistenter och skolmåltidspersonal).

1:3 Delaktighet och förankring av planen

Delaktighet och inflytande kräver att alla är medvetna om sitt eget ansvar att bidra till den gemensamma goda arbetsplatsen och lärandemiljön för barn, elever och vuxna. Alla vuxna har ett gemensamt ansvar att i sitt arbete vara demokratiska föredömen.

Elever på Oxelbergsskolan kan bland annat påverka genom klassråd, elevråd, trivselenkät och enkät från Norrköpings kommun som besvaras av elever i år 2 och 5. På fritidshemmet och i skolan finns kompetent personal som har dialog med barnen kring trivsel, den sociala och psykosociala miljön.

Föräldrar kan bland annat påverka genom föräldramöten, direktkontakt med personal eller via telefon/mail. Planen presenteras för föräldrarna vid första föräldramötet för läsåret och föräldrar har då möjlighet att påverka innehållet och komma med synpunkter.

Under terminens gång kommer all personal på skolan ges tillfälle att utvärdera hur arbetet med målen i planen går. Detta sker i nov 2016 och i april 2017.

På arbetslagsträffar och på arbetsplatsträffar kommer även möjlighet finnas till lyfta arbetet med planen.

Skolans årliga plan kommer i sin helhet att utvärderas i slutet av vårterminen 2017. En ny årlig plan upprättas inför terminsstart 2017.

1:4 Lagtext och styrdokument

Skollagen (2010:800)

I skollagen står det tydligt om vilken skyldighet lärare, förskolelärare eller annan personal på skolan har om den får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig blivit utsatta för kränkande behandling. Skyldigheten omfattar att personalen ska anmäla detta till rektor. När rektor får kännedom om att ett barn eller elev anser sig har blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är rektorn skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är i sin tur skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring kränkningarna och vidta åtgärder som krävs för att förhindra kränkande behandling i framtiden. Personalens skyldighet att anmälan till rektor samt rektors skyldighet att anmäla till huvudman gäller även om eleven är utsatt för diskriminering eller trakasserier (jfr 6 kap 10 § skollagen).

Diskrimineringslagen (2008:567)

Lagens ändamål är att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder (1 kap. 1§)

En plan – två regelverk

Likabehandlingsarbetet regleras av de två ovannämnda lagarna. I 3 kap. 16 § Diskrimineringslagen (2008:567) framgår det att en likabehandlingsplan ska upprättas varje år. Planen ska innehålla en översikt över de åtgärder som behövs för att dels främja elevers lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning eller sexuell läggning, dels för att förebygga och förhindra trakasserier.

Enligt 6 kap. 8 § Skollagen (2010:800) ska huvudmannen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av

elever. Vi har valt att sammanföra likabehandlingsplanen och plan mot kränkande behandling till en och samma. I texten omnämns dessa som planen.

LGR 11

Enligt läroplanen ska skolan aktivt och medvetet påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i praktisk vardaglig handling.

Barnkonventionen

Barnkonventionen accepterades av FN i november 1989. Tanken med konventionen är att skapa ett samhälle som i alla sammanhang respekterar barnen. Den ska också stärka barns roll både i familjen och i samhället i stort. I och med barnkonventionen så har nästan alla världens länder sagt att de ska sträva åt samma mål. Alla länder som skrivit under konventionen måste se till att alla i landet följer de regler som finns.

Barnkonventionen består av 54 artiklar. De artiklar som skollagens 14 a kapitel framför allt grundar sig på är:

Artikel 2: Alla barn har lika värde och lika rättigheter. Inget barn ska diskrimineras. Det innebär bland annat att barn inte får diskrimineras på grund av exempelvis härkomst, funktionsnedsättning eller religion. Vidare får inte barn diskrimineras i förhållande till vuxna eller andra barn.

Artikel 3: Barnets bästa ska komma i främsta rummet, i alla situationer där åtgärderna på något sätt påverkar barn. Det gäller till exempel barnets utbildning, välfärd och hälsa.

Artikel 6: Handlar om att skapa en miljö för barnet som ger bästa tänkbara möjligheter till överlevnad och utveckling.

Artikel 12: Handlar om barnets rätt att uttrycka sina åsikter i alla frågor som gäller barnet.

Artikel 19: Alla barn har rätt att skyddas mot fysiskt eller psykiskt våld, utnyttjande och vanvård när de är i föräldrarnas, andra vårdnadshavares eller annan persons vård. Samhället ska ha olika sociala program för att ge barnet och den som har hand om barnet stöd, liksom på andra sätt arbeta förebyggande.

Artikel 28: Alla länder som skrivit under barnkonventionen ska göra så det är ordning i skolan, utan att kränka barn och elevers värdighet.

1:5 Årshjul för trygghetsarbetet på Oxelbergsskolan

När	Vad	Ansvarig
Juni-Aug	En ny årlig plan upprättas och fastställs. Presentation och förankring hos all personal	Rektor och THT
Aug- Sept	Arbetslagen formulerar hur elevarbetet med den årliga planen ska se ut.	Rektor och Lagansvarig
Sept	Presentation och förankring av den årliga planen hos elever och föräldrar, ex. på klassråd och föräldramöte	Klasslärare
Okt	Kamratdag	THT
Nov	Trivselenkät elever	THT
Nov-Dec	Uppföljning av arbetet med likabehandlingsplanens mål	Rektor och THT
Dec-Jan	Kartläggning och uppföljning av trivselenkät vid behov	Rektor och THT
Mars-April	Enkät	Rektor och klasslärare
April	Kamratdag	THT
April-Maj	Uppföljning och utvärdering av arbetet med likabehandlingsplanens mål	THT
	Remiss på ordningsregler skickas ut till pedagoger samt elever i år 2 och 5.	THT
Juni	Förberedelser för ny årlig plan med nya mål	Rektor och THT

2. Definitioner

2:1 Diskriminering

Diskriminering är när en skola på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och missgynnandet har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Diskriminering kan till exempel ske genom skolans regler eller rutiner. En elev kan också bli diskriminerad om eleven blir särbehandlad på grund av att förälders eller syskons sexuella läggning, funktionsnedsättning, religion m.m.

Diskriminering kan vara direkt eller indirekt. Direkt diskriminering menas med att en elev missgynnas och det har direkt koppling till exempelvis elevens kön eller trosuppfattning. Indirekt diskriminering kan handla om att man behandlar alla lika. Det sker till exempel genom att skolan tillämpar bestämmelser eller förfaringssätt som i det stora hela verkar vara neutrala, men som i praktiken missgynnar en elev på grund av kön, etnisk tillhörighet eller någon av de andra diskrimineringsgrunderna (se ovan).

2:2 Trakasserier och kränkande behandling

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker en elevs värdighet. Det kan till exempel vara:

- Fysiska (slag, knuffar, sparkar)
- Verbala (skällsord, förolämpningar, ryktesspridning)
- Psykosociala (utfrysning, miner, blickar)
- Text och bildburna (sms, mms, fotografier, lappar, klotter, e-mejl, bloggar, chattsidor)

Trakasserier

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen (2008:567) som ett uppträdande som kränker ett barns värdighet och har ett samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna.

Det kan handla om att någon förlöjligar eller nedvärderar genom generaliseringar av kön, sexuell läggning eller etnicitet. Men också om psykiska och fysiska trakasserier där man exempelvis använder kränkande ord mot varandra, slår, utfrysning, ignorerande eller kränkande gester som har ett samband med diskrimineringsgrunderna.

Kränkande behandling

I skollagen (6 kap 3 §) definieras kränkande behandling som ett uppträdande som utan att vara diskriminering enl. diskrimineringslagen (2008:567) kränker en elevs värdighet. Det kan vara en eller flera personer som utför kränkningen och den kan riktas mot en eller flera personer. Det är det utsatta barnet som avgör om beteendet eller handlingen är kränkande.

En viktig utgångspunkt är att den som uppger sig ha blivit kränkt, alltid måste tas på allvar.

2:3 Repressalier

En elev får inte utsättas för straff eller annan form av negativ behandling av personalen på grund av att eleven eller vårdnadshavare påtalat förekomsten av diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling. Repressalieförbudet regleras i 2 kap. 18 § diskrimineringslagen samt 6 kap. 11 § skollagen.

2:4 Befogade tillsägelser

Skolans personal måste ibland tillrättvisa en elev för att skapa en god miljö för andra elever. En befogad tillrättavisning är inte en kränkning i lagens mening.

3. Främjande, förebyggande och åtgärdande arbete

Arbetet med att *främja* likabehandling och *förebygga* diskriminering, trakasserier och kränkande behandling ska, tillsammans med rutinerna för det *åtgärdande* arbetet (upptäcka, utreda och åtgärda) återspeglas i planen.

Främjande arbete

- Syftar till att förstärka respekten för allas lika värde
- Omfattar alla diskrimineringsgrunderna
- Riktas mot alla och bedrivs utan förekommen anledning samt
- Är en naturlig del av det vardagliga arbetet

Förebyggande arbete

- Syftar till att avvärja risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling
- Omfattar endast de områden som via en kartläggning av verksamheten identifierats som riskfaktorer.

Åtgärdande arbete

- Kräver goda rutiner för att upptäcka, utreda och åtgärda diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling,
- Ska påbörjas genast när det kommit signaler om att en elev känner sig diskriminerad, trakasserad eller kränkt, samt
- Innebär att verksamheten måste vidta åtgärder som dokumenteras och utvärderas för att förhindra att kränkningarna upprepas.

3:1

Oxelbergsskolans uppdrag är att aktivt arbeta förebyggande mot diskriminering, trakasserier och kränkande handlingar samt främjande i frågor som rör värdegrund och likabehandling. För att skolan ska kunna uppfylla det behövs tydliga riktlinjer.

Klassråd, "anmälan till rektor", elevråd, rastvärdar, trygghetsteam, enkätundersökningar är några av de funktioner skolan kan använda sig av för att fånga upp trakasserier eller kränkande behandling.

För att kunna upptäcka förekomsten av trakasserier och kränkande behandling i ett tidigt skede behöver personal alltid fundera över sitt egna arbetssätt och förhållningssätt. Nedan följer några viktiga delar i det arbetet:

- Uppmärksamma kännetecken: Personal och vårdnadshavare/förälder är uppmärksamma på kännetecken som kan tyda på att en elev är utsatt för trakasserier eller kränkande behandling.
- Gemensam uppfattning: Personalen har en gemensam uppfattning om vad som menas med trakasserier och kränkande behandling och vad ni som vuxna ska reagera på.
- Uppsikt och närvaro: Personalen har god uppsikt över eleverna under lektionsfri tid, exempel genom rastvårdschema som baserar sig på kunskap om vilka platser som eleverna upplever som otrygga.
- Enkätundersökningar: För eleverna har skolan två enkätundersökningar per läsår för att uppmärksamma hur elever trivs och känner sig trygga på skolan. Enkätsvaren visar hur barnen känner sig och för stunden upplever skolan. Varje sammanställning ger klassläraren och skolan en bild över hur respektive klass upplever sin skolsituation. Sammanställningen har sedan klassläraren kunnat använda i sitt fortsatta arbete med gruppen.
- Någon att prata med: Alla elever behöver ha någon vuxen på skolan de med förtroende kan vända sig till om de – eller om någon annan – utsätts för trakasserier eller kränkande behandling.
- Engagemang i vad som händer utanför skolan: Skolan engagerar sig i trakasserier och kränkande behandling som sker mellan eleverna utanför skolan, till exempel om det förekommer kränkningar på nätet eller via sms.
- Elevråd: Elevrådet fungerar som ett forum för delaktighet och inflytande. Elevers åsikter gällande skola och fritidshem lyfts. Elevrådet träffas en gång varje månad. Rektor och en personal har uppdraget att ansvara för elevrådets organisation. Varje klass har två representanter som utses genom ett demokratiskt val i klassen. De frågor som tas upp har noga förberetts på klassrådet.
- Klassråd: Genom klassrådet har eleverna en möjlighet att behandla och diskutera frågor som berör dem starkast. Klassråden är ett värdefullt tillfälle för reflektion där likabehandlingsplanen kan vara en stående punkt. Klassföreståndaren ansvarar för organisationen av klassråd. Som regler ska varje klass genomföra klassråd en gång per vecka.
- Fritidshemsråd: Är ett forum där barnen som vistas på fritidshemmet har en möjlighet att vara med och påverka i de frågor som berör dem. Fritidshemsråd finns för barn i F-1 och 2-3.
- Rastvård: Rastvårdarnas funktion är att vara ute på rasterna enligt ett förutbestämt schema och finnas tillgänglig för att hjälpa barnen med konfliktlösning och uppmärksamma händelser där barnen kan behöva vuxenstöd. Uppdrag kan finnas att vara stöd för elever med särskilda behov, ha uppsikt över platser där barnen kan uppleva sig otrygga samt att anordna rastaktiviteter.
- *Anmälan till rektor*: All personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektor.
- Elevhälsoteam: Skolans elevhälsoteam (EHT) består av rektor, skolsköterska, kurator och lärare med specialpedagogisk kompetens och fritidshemsperspektiv. Elevhälsoteamet ska främst arbeta förebyggande och hälsofrämjande för att elevernas utveckling mot

utbildningens mål ska stödjas (Skollagen (2010:800) 2 kap 25 §). Elevhälsoteamet arbetar på individ-, grupp- och organisationsnivå. Elevhälsoteamet fungerar som ett komplement till lärarnas och arbetslagens elevhälsoarbete och har fokus på elever som är i behov av särskilt stöd.

- Elevsamtal: Skolsköterskan och kuratorn har öppen mottagning så att elever enkelt kan söka upp någon av dem vid behov.
- Trygghetsteam: Arbetar med åtgärdande, främjande och förebyggande åtgärder gällande diskriminering, trakasserier och kränkande behandling, och har som mål att bedriva dessa åtgärder på individ-, grupp- och organisationsnivå.
- BRUK (bedömning, reflektion, utveckling, kvalitet): Är ett verktyg för självskattning som används i skolans kvalitetsarbete. Syftet med BRUK är att för skolan att synliggöra, analysera och utveckla kvaliteten av verksamheten, och ger en insikt om vilka kvaliteter och vilken grad av måluppfyllelse verksamheten har i förhållande till hur det borde vara. Verktöget innehåller påståenden om verksamheten som personalen får skatta sitt eget arbete utifrån. Kriterierna har sin grund i styrdokument och beskriver ett väl fungerande värdegrundsarbete. Efter varje skattat område följer ett avsnitt där man får stöd i att analysera sin verksamhet.

4. Oxelbergsskolans kartläggning och nulägesbeskrivning

4:1 Resultat och utvärdering av det främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet

I en del klasser har man under läsåret gått igenom den årliga planen tillsammans med eleverna. Lika så har man i några arbetslag gått igenom planen och hur man ska kunna arbeta med målen. I de olika enkäterna som personalen har fyllt i framkommer det att skolan behöver bli bättre på att arbeta med den årliga planen på alla nivåer i skolan.

Elevhälsoteam: Skolans elevhälsoteam (EHT) består av rektor, skolsköterska, kurator och lärare med specialpedagogisk kompetens. Elevhälsoteamet ska främst arbeta förebyggande och hälsofrämjande för att elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas (Skollagen (2010:800) 2 kap 25 §). Elevhälsoteamet arbetar på individ-, grupp- och organisationsnivå.

Elevhälsoteamet fungerar som ett komplement till lärarnas och arbetslagens elevhälsoarbete och har fokus på elever som är i behov av särskilt stöd.

Till skolans hjälp finns Centrala Elevhälsan där skolläkare, skolpsykolog och talpedagog/logoped, som vid behov kan kopplas in.

Under läsåret 15/16 har det arbetats mycket med att förtydliga arbetet kring extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram. Detta arbete har varit direkt kopplat till de olika lärarlagen på skolan.

Trygghetsteam: Trygghetsteamet (THT) består av rektor, kurator och utvalda pedagoger. Rektor och kurator leder tillsammans arbetet med de pedagoger som ingår i teamet. THT arbetar med

åtgärdande, främjande och förbyggande åtgärder, och har som mål att bedriva dessa åtgärder på individ-, grupp- och organisationsnivå.

Under läsåret 15/16 har THT arbetat mycket med att ge stöd till pedagoger i trygghetsfrågor. Gruppen har haft en del ärenden som det arbetats med mycket aktivt. Få anmälningar till rektor har kommit in. THT har även berikats med en värdegrundare, som under läsåret 16/17 kommer att få möjlighet att arbeta mer strategiskt på skolan kring dessa frågor.

Elevsamtal: Skolsköterskan och kurator har öppen mottagning och kan på så sätt ta emot elever som akut har något att förmedla. Skolsköterskan har hälsosamtal med alla elever i F-klass, åk 2 och åk 4 med särskilda frågor om trivsel. Skolsköterskan har funnits på skolan 2 dagar i veckan och kuratorn 2,5 dag i veckan. Inför läsårsstart 16/17 har skolan valt att utöka antalet kuratorstimmar, från 20 till 30 timmar per vecka.

Elevråd: Elevrådet fungerar som ett forum för delaktighet och inflytande. Elevers åsikter gällande skola och fritidshem lyfts. Elevrådet träffas en gång varje månad. Rektor och en personal har uppdraget att ansvara för elevrådets organisation. Varje klass har två representanter som utses genom ett demokratiskt val i klassen. De frågor som tas upp har noga förberetts på klassrådet.

Klassråd: På Oxelbergsskolan ska klassråd genomföras 1 gång i veckan enligt rekommendation. Genom klassrådet har eleverna en möjlighet att behandla och diskutera frågor som berör dem starkast. Klassråden är ett värdefullt tillfälle för reflektion där likabehandlingsplanen kan vara en stående punkt. Klassföreståndaren ansvarar för organisationen av klassråd. Hur upplägget av klassråden sett ut varierar från klass till klass.

Matråd: Under läsåret har skolan berikats med ett matråd. Gruppen består av en elev från varje klass, en representant från personalen, rektor samt matmor. Skolans matsal har även bytt namn och kallas numer för Okka Restaurangen.

Rastvärdar: Rastvärdarnas funktion är att vara ute på rasterna enligt ett förutbestämt schema och finnas tillgänglig för att hjälpa barnen med konfliktlösning och uppmärksamma händelser där barnen kan behöva vuxenstöd. Uppdrag kan finnas att vara stöd för eleverna med särskilda behov samt ha särskild uppsikt över platser som eleverna upplever som otrygga. Vid frånvaro ska den frånvarande personalens pass lösas. Funktionen rastvärd är en viktig källa till hur eleverna upplever sin skolmiljö, hur de blir bemötta samt en del i arbetet att främja en god skolmiljö.

I utvärderingarna kan man se tendenser på att det finns brister i rastvärdfunktionen. Bland annat så täcks det inte alltid upp vid frånvaro vilket resulterar i att det finns en person mindre ute under rasterna. Det framkommer även att all personal inte alltid använder reflexband- eller väst. Rastvärdfunktionen kommer därför att vara ett prioriterat mål i planen för detta läsår.

Trivselenkät: Trivselenkät för barn och elever som besvarats anonymt under HT -15. Det är Oxelbergsskolans egen trivselenkät. Enkätsvaren visar hur barnen känner sig och för stunden upplever skolan. Klassläraren sammanställer sin klass resultat och lämnar sammanställningen till Trygghetsgruppen (THT). Varje sammanställning ger klassläraren och THT en bild över hur respektive klass upplever sin skolsituation. Sammanställningen har sedan klassläraren kunnat använda i sitt fortsatta arbete med gruppen.

Enligt den trivselenkät som genomfördes HT -15 visar resultatet att:

- 83% % av eleverna i F-2 tycker om att gå i skolan/förskoleklass och 77% av eleverna i 3-6 uppger att skolan är bra.
- 72% av eleverna i F-2 känner att de har en vuxen att vända sig till om någon är dum mot dem och 75% av eleverna i 3-6 känner att de alltid eller oftast finns någon vuxen.
- 39% av eleverna i F-2 upplever att arbetsron i klassrummet är bra och 46 % av eleverna i 3-6 känner att de ofta får arbetsro. 16 % svarar att de känner arbetsro varje dag (år 3-6).
- 90 % av eleverna i F-2 och 70% av eleverna i år 3 trivs bra på fritidshemmet.

BRUK: skattningen ägde rum under VT-16. Resultat för delen *Främja lika rättigheter och möjligheter samt förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling* visar att följande punkter behöver åtgärdas och kommer för läsåret 16/17 vara prioriterade mål i den årliga planen:

- *I vår skola utsätts inte någon elev för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling*
- *I vår skola uppmärksammas och vidtas nödvändiga åtgärder för att förebygga och motverka alla former av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.*
- *Vi för återkommande samtal om våra egna normer, värderingar, attityder och föreställningar och om hur vi bemöter varandra och eleverna.*

Utvärdering: För att alla elever på skolan ska trivas, känna sig trygga och utvecklas på bästa möjliga sätt vill vi att vår skola ska vara fri från diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. För att detta ska vara möjligt är ett steg att alltid uppmärksamma och vidta nödvändiga åtgärder för att förebygga och förhindra uppkomsten av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. För att genomföra detta arbete på bästa möjliga sätt behöver skolans personal och elever arbeta med ens egna värderingar, normer, attityder och föreställningar samt hur vi bemöter varandra och behandlar varandra.

Även följande punkter behöver åtgärdas men kommer att ej vara prioriterade mål. Dock kommer följande punkter att vara med i utvecklingen av värdegrundsarbetet under läsåret 16/17.

- *Vi använder kartläggningar av risker för diskriminering, trakasserier och kränkande behandling för att få kunskap om den aktuella situationen i verksamheten.*
- *Vi analyserar de genomförda kartläggningarna för att få kunskap om klimatet i skolan samt risker för diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.*
- *Vi formulerar konkreta och uppföljningsbara mål för arbetet mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling, och planerar vilka insatser som ska genomföras för att nå målen.*
- *Vi ser till att eleverna är delaktiga i kartläggningen och i analysen av resultatet, när skolan avgöra vilka insatser som ska sättas in.*

4:2 Utvärdering av mål för läsåret 2015/2016

Mål 1 Skolan har som mål att öka tryggheten och trivseln för eleverna under rasterna genom att fortsätta utveckla rastvärdsfunktionen och bära reflexband/väst för att vara mer synlig för eleverna.

Antalet rastvärdar har ökat och tryggheten upplevs ha ökat bland våra elever. Vi planerar för framtida rastverksamheter och kommer även undersöka möjligheten till att ordna med "rastpolare" med frivilliga elever från år 6. Under läsåret har även elevernas rasttider ändrats, detta för att det ska vara färre elever ute på skolgården samtidigt och varje elev har då en större möjlighet att bli sedd.

Mål 2 Alla pedagoger på skolan ska ha en samsyn kring normer och regler, vad de utsatta åtgärderna innefattar och användandet av konsekvenstrappan.

I de utvärderingar som pedagoger gjort framkommer att flertalet av pedagogerna har haft genomgångar med klassen om regler på skolan och normer i samhället. Arbetsättet har främst varit genom gruppdiskussioner, klass- och fritaråd samt två kamratdagar.

Mål 3 Att förankra Likabehandlingsplanen hos barn, föräldrar och personal samt att kontinuerligt arbeta med målen i verksamheten.

Det har arbetats aktivt med detta under hela läsåret och vi har kommit en bit på vägen. Men arbetet kommer att fortskrida för att ge kunna ge ännu bättre resultat.

Mål 4 Skolan har som mål att fortsätta öka förståelsen för "osynliga" funktionsnedsättningar, ex psykisk funktionsnedsättning och hörselnedsättning.

Arbetet fortskred under läsåret, och kommer fortsätta att kommande läsår. Vi anser att det är viktigt att alla vuxna känner ett ansvar för ALLA barn och elever på skolan.

Mål 5 Skolan har som mål att alla elever ska få uppleva en lugn miljö under hela skoldagen.

Enligt de enkäter som elever fått fylla i går det att tyda att en positiv förändring har skett då fler elever på skolan upplever skolmiljön som mycket lugnare.

5. Mål för läsåret 2016/2017

Oxelbergsskolans mål för läsåret 2016/2017 är att med gemensamma krafter arbeta för att alla på skolan upplever en god och trygg stämning. Detta når vi genom att aktivt arbeta med den årliga planen.

Nedan följer målen för läsåret och tanken är att de ska främja barns och elevers lika rättigheter. Målen kommer att utvärderas vid varje terminsslut genom att pedagoger får fylla i enkäter som THT ansvarar för att sammanställa.

Mål 1

Oxelbergsskolan har nolltolerans vad gäller diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Åtgärd: vi uppmärksammar och vidtar nödvändiga åtgärder för att förebygga och motverka alla former av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

När: under hela läsåret.

Ansvar: Alla på skolan.

Mål 2

På skolan för vi återkommande samtal om våra egna normer, attityder och föreställningar och om hur vi bemöter varandra och eleverna.

Åtgärd 1: Minst en halv kompetens-utvecklingsdag per termin används till att reflektera över och ifrågasätta de regler, normer och värderingar som vi som personal och skola förmedlar.

När: En gång per termin

Ansvar: Rektor

Åtgärd 2: Varje klass för återkommande samtal kring diskriminering, trakasserier och kränkande behandling och låter eleverna reflektera över dess egna normer, attityder och föreställningar samt att eleverna lär känna sig själva, förstår varandras olikheter och respekterar allas lika värde.

När: kontinuerligt under läsåret.

Ansvar: Mentor

Mål 3

Skolan har som mål att fortsätta öka tryggheten och trivseln för eleverna under rasterna genom att utveckla rastpolarverksamhet samt att alla rastvärdar bär reflexväst/band för att vara mer synliga för eleverna.

Åtgärd: Alla rastvärdar bär reflexväst/band och är aktiva under sitt pass som rastvärd. Rastpolarverksamhet startas upp med frivilliga elever från år 6.

När: Under hela läsåret.

Ansvar: Rektor, pedagoger, Trygghetsgruppen

Mål 4

Att förankra Likabehandlingsplanen hos barn, föräldrar och personal samt kontinuerligt arbeta med målen i verksamheten.

Åtgärd: Lägga ut planen på hemsidan, presentera planen på föräldramöte, låta planen vara en stående punkt på klassråds- och elevrådsdagordningar. Personalen får ta del av planen på upptaktsdagarna vid läsårets start samt vid terminsstart göra en plan för hur de ska arbeta med målen under läsåret.

När: hela läsåret

Ansvarig: rektor, pedagoger, THT

6. Fritidshemmet

6:1 Mål och konkreta åtgärder för läsåret 2016-2017

Mål 1

Alla elever på fritidshemmet skall känna sig trygga.

Åtgärd: Kontinuitet genom att eleverna träffar samma vuxna under dagen. Eleverna vistas i en för dem känd miljö. Gemensamma rutiner och regler som eleverna är väl förtrogna med.

Ansvarig: All personal på fritidshemmet

Mål 2

Alla elever ska ha blivit uppmärksammade av en vuxen under dagen.

Åtgärd: Alla vuxna hälsar på alla elever.

Ansvarig: All personal på fritidshemmet

Mål 3

Alla elever ska bemöta varandra med respekt.

Åtgärd: Vi arbetar med respekt som en del av ett utvecklingsarbete under nästa läsår, 2016-2017. Vi vuxna föregår med gott exempel.

Ansvarig: All personal på fritidshemmet

Åtgärder när diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling uppstått

Om en elev upplever sig blivit utsatt för kränkande handling eller diskriminering skrivs en *Anmälan till rektor*.

När åtgärd krävs följer vi den handlingsplan som finns för Oxelbergsskolan. Se punkt 7.

Utvärdering av mål

Läsårets mål kommer att utvärderas genom enkäter och intervjuer.

7. Handlingsplan vid akuta ärenden gällande diskriminering, trakasserier och kränkande behandling

På varje skola i Norrköpings kommun är rektor ansvarig för att all personal känner till sina skyldigheter enligt barn- och elevskyddslagen. Rektor är ansvarig för att det finns tydliga anvisningar och rutiner för hur händelser utreds på enheten och att dessa är kända av all personal.

Utredningar på enheten skall dokumenteras, lämnas till rektor och arkiveras. Enhetens likabehandlingsplan och årliga plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling ska göras känd och finnas tillgänglig för personal, elever och föräldrar. Vid läsårets början ska personal, föräldrar och elever informeras om planen.

Enligt lag måste all personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med skolans verksamhet anmäla detta till rektor. Rektor är skyldig att anmäla händelsen till huvudman.

Skolan ska överväga behov av åtgärder när utredning visat att fall av kränkningar uppstått. Åtgärderna kan vara riktade dels till den eller de personer som utövat kränkningen, dels till den elev som blivit utsatt och de kan vara både kort- och långsiktig. Åtgärderna måste dokumenteras.

Handlingsplanen är endast en vägledning i hur personal kan agera vid fall av diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling. Varje fall är unikt och därför bör ärendet hanteras därefter. Grundstegen är utreda, åtgärda, dokumentera och följa upp.

7:1 Riktlinje för dokumentation

Dokumentation för klasslärare eller annan berörd personal

Det finns en förtryckt blankett som heter "anmälan till rektor" som all personal ska använda sig av för att dokumentera vad de gör när en händelse och/eller en kränkning har uppstått. På blanketten behöver uppgiftslämnaren bl.a. fylla i:

- vad som har hänt

- vilka/vilken elev det handlar om

- klasstillhörighet
- kontakt med vårdnadshavare
- Vilken typ av åtgärd som uppgiftslämnaren vidtog direkt på plats.

Anmälan lämnas skyndsamt till rektor då det framkommer att en elev anser sig ha blivit utsatt för diskriminering eller kränkande behandling. Är händelsen helt löst kan rektor besluta att ingen ytterligare utredning eller åtgärd behövs, rektor (eller den rektor utsett) skickar då en kopia på anmälan till huvudman. En kopia av anmälan sparas även i pärm för anmälningar. Originalen ska sparas i elevakten.

I de flesta fall behöver rektor mer information innan rektor kan avgöra om det behövs sättas in åtgärder. Behöver rektor mer information beslutar rektor att utredning ska göras. Vid beslut om att utredning ska göras skickar rektor (eller den rektor utsett) anmälan till huvudman och lämnar anmälan till de som ska utreda (t.ex. ansvarig pedagog eller THT). Många händelser/situationer kommer eventuellt lösas sig med några samtal med berörda. Därför finns en ruta "avslutas utan åtgärder" längst ned på utredningsblanketten.

Åtgärder (eller inte åtgärder) är ett rektorsbeslut enligt den delegationsordning som Norrköpings skolor har, dvs. ingen annan på skolan än rektor får fatta beslut om åtgärder. Däremot kan personal ha förslag till åtgärder som rektor sedan beslutar om. Vid vidare utredning ska personalen använda den förtyckta blanketten "utredning". Dokumentation lämnas kontinuerligt till rektor som vidare sänder dokumentationen till THT för information samt till kurator för arkivering.

Klassläraren/ansvarig pedagog är den som "äger" ärendet och därmed den som sköter kontakten med vårdnadshavarna. Pedagogen kan få hjälp och stöd av THT kring arbetsätt och metoder.

Känner ansvarig pedagog att arbetet inte flyter på och/eller att kränkningarna/trakasserier inte upphör, kan THT träda in och vara behjälpliga genom exempelvis klassrumsobservationer, gruppövningar m.m.

Trygghetsteamet finns på skolan för att elever och lärare ska få en miljö fri från kränkningar och trakasserier!

7:2 Dokumentation när trygghetsteamet mottagit ett ärende

Vid större ärenden, eller ärenden som inte blir lösta, ansvarar ansvarig pedagog för att informera rektor och THT. THT träder in och har samråd med ansvarig pedagog och dokumentationen i ärendet lämnas över till THT.

Vårdnadshavare informeras om att THT jobbar vidare med ärendet. Ansvarig person i THT sköter kontakten.

En åtgärdsplan kan behöva skrivas för att få bukt med trakasserier och kränkande behandling. Det finns en färdig mall för detta på Intranätet. Åtgärdsplanen ska skrivas efter att utredningen är avslutad och då rektor tagit beslut om att vidare åtgärder behövs.

Åtgärder som skolan vidtar grundas på utredningen i det enskilda fallet. Åtgärderna bör riktas till både den eller de elever som utövat trakasserier eller kränkningar och den elev som utsatts.

Tänkbara åtgärder kan vara:

- återkommande samtal med elever och deras vårdnadshavare/föräldrar
- samtal som leds av personal med kompetens för uppgiften
- personalen kan också vara extra observant på rasterna
- Konsekvenstrappan
- Kuratorssamtal på 3 gånger kan erbjudas den som utsatts/utsätter
- Klassrumsobservationer
- Åtgärdsprogram
- Disciplinära åtgärder (får ej strida mot Skollagen, är ej en bestraffningsåtgärd, de ska vara rimliga i förhållande till syfte och ska ske med hänsyn till barnets bästa)
- Anmälan till socialtjänst/polis görs efter bedömning utifrån varje enskilt fall

Det är också viktigt att fundera över om det enskilda fallet är en del av ett större mönster. Diskriminering, trakasserier eller kränkningar uppstår sällan som enskilda företeelser, utan är ofta resultat av normskapande processer som pågår i en verksamhet. Därför kan vi på skolan behöva överväga om vi behöver förändra strukturer och förhållanden på grupp- och verksamhetsnivå. Det kan till exempel handla om omorganisation av grupper eller om ett anpassat värdegrundsarbete på gruppnivå.

7:3 Riktlinje för uppföljning

För att förvissa sig om att kränkningarna inte upprepas måste åtgärderna följas upp och utvärderas. Om det visar sig att åtgärderna varit otillräckliga måste andra eller kompletterande insatser genomföras till dess att situationen är varaktigt löst. Hur effektiva åtgärderna mot kränkningarna är beror alltid på hur de används, i vilket sammanhang den används och hur väl den svarar mot behoven i den verksamhet där de används.

Det är viktigt för den utsatta eleven att en uppföljning sker. På Intranätet finns en färdig mall att använda sig av vid uppföljning - *Uppföljning av kränkande behandling*.

Dokumentera vad som sagt under samtalet och hur elevens känsla är. Har kränkningarna/trakasserier fortsatt så behövs fler åtgärder sättas in och då även en ny åtgärdsplan skrivas. Efter uppföljningssamtal tas kontakt med vårdnadshavarna

➔ Dokumentation lämnas till kurator som arkiverar i elevakten.

7:4 Riktlinje för avslut

När kränkningarna/trakasserier upphört kan ett avslut göras. All dokumentation skall nu finnas i berörda elevers elevakter, i skolans pärm för "anmälan till rektor" och kontakt tas med vårdnadshavare.

Är hjälpen inte tillräcklig?

Om eleven känner att den inte får den hjälp den anser sig behöva när det gäller diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling vänder man sig först och främst till skolans rektor som har det övergripande ansvaret. Utifrån det kan man sedan vända sig till kommunens barn och elevombud.

8. Förslag på vidare läsning

Skolverket

Allmänna råd för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling, 2012. Finns som pdf.

Förskolans och skolans värdegrund - förhållningssätt, verktyg och metoder, 2013. Finns som pdf.

Kränkningar i skolan – analys av problem och lösningar. 2013. Finns som pdf.

Diskrimineringsombudsmannen

Lika rättigheter i skolan, 2012. Finns som pdf.